

FÜGGELÉK

MEGHÍVÓ

A KSH Népelességtudományi Kutató Intézet 1987. január 28-án
(szerdán) 8.30 órai kezdettel

"AZ 1986-2021 KÖZÖTTI IDŐSZAKRA SZÓLÓ NÉPESSÉGE LŐRESZÁMÍTÁSOK"

címmel tudományos szemináriumot rendez.

A vita alapjául szolgáló előadásokat mellékelten megküldöm,
ezeket a szerzők szóban röviden kiegészítik.

A felkért hozzászólók véleményeinek elhangzása után kezdődő
vitától is függően, a tudományos szemináriumot egész naposra tervez-
zük.

A tudományos szeminárium helye:

KSH Népelességtudományi Kutató Intézet Könyvtára
(Budapest V., Veres Pálné u. 10. I. emelet)

A tudományos szemináriumra tisztelettel meghívom.

Budapest, 1987. január 14.

(Monigl István)
igazgató

Melléklet

A TUDOMÁNYOS SZEMINÁRIUM ELŐADÁSAI

1. Hablicsek L. - L. Rédei M. - Szabó K.: Az 1981-2001 időszakra szóló országos és területi népességelőreszámítások pontossága 1981-1986 között és várható beválásuk 2001-ig
2. Szabó K.: Az 1986-2021 közötti időszakra szóló népességelőreszámítások termékenységi hipotézisei
3. Hablicsek L.: Az 1986-2021 időszakra szóló népességelőreszámítások halandósági hipotézisei
4. L. Rédei M.: A belföldi vándormozgalom előrebecslése 2006-ig az 1986-2021 közötti időszakra szóló népességelőreszámításokban
5. Hablicsek L. - Monigl I.: A magyarországi népességfejlődés fő irányai és keretei 2000 után
6. Az 1986-2021 időszakra szóló előreszámítások hipotézisei és összefoglaló táblái

MEGHÍVOTTAK NÉVSORA

ANDORKA RUDOLF	kandidátus tanszékvezető egyetemi tanár Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetem Szociológiai Tanszék
ANTAL LÁSZLÓ	főosztályvezető-helyettes OT Területi Tervezési Főcsoport
BALÁS-ÉLTES ANDRÁS	igazgató Egészségügyi Minisztérium Szervezési Tervezési és Információs Központ
BALI GELLÉRT	főelőadó OT Tervgazdasági Intézet
BARABÁS MIKLÓS	nyugalmazott tudományos tanácsadó KSH Népeségtudományi Kutató Intézet
BARTA BARNABÁS	elnökhelyettes Központi Statisztikai Hivatal
BÁNHIDI EMIL	főosztályvezető Állami Ifjúsági és Sporthivatal
BIES KLÁRA	tudományos főmunkatárs KSH Népeségtudományi Kutató Intézet
BÖSZÖRMÉNYI FERENC	osztályvezető OT Területi Tervezési Főcsoport
CSAHÓK ISTVÁNNÉ	főosztályvezető KSH Területi Főosztály

CSEH-SZOMBATHY LÁSZLÓ	tudományok doktora igazgató MTA Szociológiai Kutató Intézet
CSERNÁK JÓZSEFNÉ	kandidátus tudományos tanácsadó KSH Népeségtudományi Kutató Intézet
DARÓCZI ETA	tudományos munkatárs MTA Regionális Kutatások Központja
DÁNYI DEZSŐ	nyugalmazott tudományos tanácsadó KSH Népeségtudományi Kutató Intézet
ENYEDI GYÖRGY	akadémikus főigazgató MTA Regionális Kutatások Központja
FRANCIA LÁSZLÓ	osztályvezető-helyettes OT Területi Tervezési Főcsoport
GIDAI ERZSÉBET	gazdasági és műszaki fejlesztési csoport vezetője MSZMP KB Társadalomtudományi Intézet
HABLICSEK LÁSZLÓ	tudományos főmunkatárs témacsoportvezető KSH Népeségtudományi Kutató Intézet
HARSÁNYI LÁSZLÓ	politikai munkatárs MSZMP KB Tudományos Közoktatási és Kulturális Osztály
HIDEG ÉVA	tudományos munkatárs Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetem

HOCH RÓBERT	akadémikus igazgatóhelyettes MTA Közgazdaságtudományi Intézet
HOÓZ ISTVÁN	tudományok doktora tanszékvezető egyetemi tanár Janus Pannonius Tudományegyetem, Pécs
HORVÁTH RÓBERT	tudományok doktora nyugalmazott tudományos tanácsadó KSH Népegésztudományi Kutató Intézet
HUSZAY GÁBORNÉ	osztályvezető-helyettes Egészségügyi Minisztérium Kutatásirányítási és Felsőoktatási Főosztály
ILLÉS IVÁN	osztályvezető OT Tervgazdasági Intézet
ILLÉS JÁNOS	főcsoportfőnök OT Távlati Tervezési Főcsoport
JENEI GYÖRGY	főosztályvezető OT Tervgazdasági Intézet
JOUBERT KÁLMÁN	tudományos munkatárs KSH Népegésztudományi Kutató Intézet
JÓZAN PÉTER	osztályvezető KSH Népegésztudományi Kutató Intézet Főosztály
KAKUSZI ISTVÁN	önálló osztályvezető OT Társadalmi Tervezési Önálló Osztály
KAMARÁS FERENC	osztályvezető-helyettes KSH Népegésztudományi Kutató Intézet Főosztály

KATONA TAMÁS	kandidátus főosztályvezető Állami Népszégnylvántartó Hivatal
KÁPOSZTÁS FERENC	tudományos főmunkatárs ügyvezető igazgató KSH Népszégtudományi Kutató Intézet
KEMENES ERNŐ	igazgató OT Tervgazdasági Intézet
KEPECS JÓZSEF	főosztályvezető-helyettes KSH Népszédsztatisztikai Főosztály
KLINGER ANDRÁS	kandidátus főosztályvezető KSH Népszédsztatisztikai Főosztály
KOROM GYULA	osztályvezető KSH Társadalomstatisztikai Főosztály
KOVACSICS JÓZSEF	tudományok doktora tanszékevezető egyetemi tanár ELTE
KOVACSICSNÉ NAGY KATALIN	kandidátus egyetemi docens ELTE
KOVÁCS GÉZA	tudományok doktora egyetemi tanár Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetem Jövőkutatási Csoport
KOVÁCS JÁNOS	tudományok doktora tudományos osztályvezető MTA Közgazdaságtudományi Intézet

KOVÁCS TIBOR	főosztályvezető-helyettes KSH Területi Főosztály
KŐSZEGFALVI GYÖRGY	tudományok doktora tudományos igazgatóhelyettes VÁTI
LACZKÓ LÁSZLÓ	főosztályvezető-helyettes Építésügyi és Városfejlesztési Minisztérium
LANGERNÉ RÉDEI MÁRIA	tudományos főmunkatárs KSH Népeségtudományi Kutató Intézet
MARKÓ ISTVÁN	osztályvezető-helyettes MSZMP KB Gazdaságpolitikai Osztály
MATORICZ ANNA	igazgató Állami Bér- és Munkaügyi Hivatal Munkaügyi Információs Központ
MÉSZÁROS ÁRPÁD	csoportvezető KSH Népesedésszatisztikai Főosztály
MILTÉNYI KÁROLY	főosztályvezető-helyettes KSH Társadalomszatisztikai Főosztály
MOKSONY FERENC	tudományos munkatárs KSH Népeségtudományi Kutató Intézet
MONIGL ISTVÁN	tudományos tanácsadó igazgató KSH Népeségtudományi Kutató Intézet
MUNKÁCSY FERENC	tudományos főmunkatárs témacsoportvezető KSH Népeségtudományi Kutató Intézet

NEMESKÉRI JÁNOS	kandidátus nyugalmazott tudományos tanácsadó KSH Népeségtudományi Kutató Intézet
OROSZI ZSUZSANNA	tudományos munkatárs KSH Népeségtudományi Kutató Intézet
ÓRY IMRE	főtanácsos főosztályvezető-helyettes Egészségügyi Minisztérium
POLONYI KATALIN	tudományos segédmunkatárs KSH Népeségtudományi Kutató Intézet
PONGRÁCZ TIBORNÉ	tudományos főmunkatárs témacsoportvezető KSH Népeségtudományi Kutató Intézet
PÓCS ERVIN	alosztályvezető MSZMP KB Gazdaságpolitikai Osztály
PULAI GYULA	főelőadó Állami Bér- és Munkaügyi Hivatal
S. MOLNÁR EDIT	kandidátus témacsoportvezető tudományos tanácsadó KSH Népeségtudományi Kutató Intézet
SZABÓ KÁLMÁN	tudományos főmunkatárs KSH Népeségtudományi Kutató Intézet
SZENTGÁLI TAMÁS	tudományos munkatárs KSH Népeségtudományi Kutató Intézet
SZEPESI GYÖRGY	főosztályvezető-helyettes OT Távlati Tervezési Főcsoport

SZPIRULISZ ILDIKÓ	kandidátus tudományos főmunkatárs MSZMP KB Társadalomtudományi Intézet
SZUKICSNÉ SERFŐZŐ KLÁRA	tudományos munkatárs KSH Népeségtudományi Kutató Intézet
TAMÁSY JÓZSEF	tudományos tanácsadó igazgatóhelyettes KSH Népeségtudományi Kutató Intézet
TÓTH LÁSZLÓ	főcsoportfőnök OT Területi Tervezési Főcsoport
TURGONYI JÚLIA	tudományos főmunkatárs MSZMP KB Társadalomtudományi Intézet
VALKOVICS EMIL	tudományok doktora tudományos tanácsadó KSH Népeségtudományi Kutató Intézet
VIDOVSKY KÁLMÁN	alosztályvezető MSZMP KB Tudományos Közoktatási és Kulturális Osztály
WIRTH GYULA	politikai munkatárs MSZMP KB Gazdaságpolitikai Osztály
VUKOVICH GABRIELLA	tudományos munkatárs tudományos titkár KSH Népeségtudományi Kutató Intézet
VUKOVICH GYÖRGY	kandidátus főosztályvezető KSH Társadalomstatisztikai Főosztály

A NÉPESSÉGTUDOMÁNYI KUTATÓ INTÉZET KUTATÁSI JELENTÉSEI

1982.

1. Népesedés és népesedéspolitika tárcaszintű középtávú kiemelt kutatási főirány (1982-1985).
A KSH Népeségtudományi Kutató Intézet távlati tevékenységének irányelvei (1982-1990).
2. Érték-orientációk a népesedési magatartásban.
3. A sorköteles fiatalok testi fejlettsége, biológiai, egészségi állapota (Előzetes tájékoztató).
4. A népességelőreszámítások néhány módszertani kérdése (Előterjesztés az MTA Demográfiai Bizottságának).
5. A demográfiai átmenet elemzésének néhány gyakorlati nehézségeiről.
6. A területi népességprognózisok előkészítése.
7. A demográfiai tudomány helyzete Magyarországon.

1983.

8. Vélemények és előítéletek az öregségről.
9. Az utolsó nagy kolerajárvány demográfiai képe Európában és az Egyesült Államokban (1872-1873).
10. A népesedéspolitika tartalma, jellege, céljai, eszközei, hatékonysága. Nyugat-európai tapasztalatok.
11. Társadalompolitika, gazdaságpolitika, szociálpolitika, valamint a népesedéspolitika kapcsolatai a szocialista országokban.
12. Születési súly és születési hossz standard az 1973-78 évben élve-született újszülöttek adatai alapján (angol és orosz nyelven).
13. Fiatalkori terhesek társadalmi, demográfiai vizsgálata.

14. A népesedéspolitikai eszközök, különös tekintettel a gazdasági jellegű eszközök alkalmazásának gyakorlatára és az ezekkel összefüggő nézetekre a szocialista országokban.

1984.

15. Területi népességelőreszámítás 1981–2001.

16. Családok és háztartások néhány jellemzőjének alakulása, 1981–2001 (Előzetes változat).

17. Társadalmi–demográfiai prognózisok. A Népeségtudományi Kutató Intézet tudományos szemináriuma Budapest, 1983. május 17–18.

18. A családtervezési programokon kívüli népesedéspolitikai intézkedések hatása a termékenységre (angol nyelven).

19. Települési tényezők és az öngyilkosság. Az öngyilkosság egyes demográfiai összefüggései egy összetételhatást vizsgáló elemzés eredményei.

20. A 18 éven aluli nők házasságkötéseinek néhány demográfiai jellemzője Magyarországon.

21. A népesedéssel összefüggő tudományos kutatások főbb eredményei, a jövőbeni kutatás fő irányai.

22. Budapest és Pest megye népességfejlődése, az ezredfordulóig várható tendenciák.

1985.

23. Veszélyeztetett gyermekek szocializációjának vizsgálata a családtípusok kialakításával.

24. Népesedéspolitikai tartalmak a sajtóban.

25. A népesség területi elhelyezkedése és mozgása. Pécs, 1984. április 25–26.

26. "Szigorúan titkos".

27. A népesség gazdasági aktivitásának demográfiai tényezői.

1986.

28. A termékenység és az iskolai végzettség néhány összefüggése Magyarországon az elmúlt negyedszázadban.
29. Népesedési folyamatokat befolyásoló kulturális-tudati tényezők. A Népeségtudományi Kutató Intézet tudományos szemináriuma Budapest, 1985. november 12-13.
30. Népesedés és foglalkoztatás.

1987.

31. A népesedéspolitikai; tudományos kutatás és társadalmi cselekvés. A Népeségtudományi Kutató Intézet nemzetközi szemináriuma Budapest, 1986. október 14-15.
32. Serdülőkori terhességek társadalmi-demográfiai vonatkozásai.
33. Az erősen fogyó népességű települések demográfiai jellemzői.

Р Е З Ю М Е

С начала 80-ых годов значительно расширилась деятельность Исследовательского института по демографии при ЦСУ Венгрии в области прогнозирования. Началась систематическая обработка территориальных подсчетов населения и семейно-хозяйственных подсчетов на будущее, подготовка других общественных прогнозов. Помимо прогнозов, служащих удовлетворению практических целей, большое значение приобрели проекции населения на особо длительную перспективу, исследовательские прогнозы. Прогноз на 1981-2001 гг. - первый результат этой работы - рассматривался на научном семинаре Института в марте 1983 г. / KSH NKI Kutatási Jelentései, N^o17./ На семинаре как исследователи, так и пользователи в одинаковой мере оценивали расширение деятельности по прогнозированию как необходимое и важное событие, предлагали последовательное развитие ее содержания и методологии, систематическую коррекцию и создание в будущем системы общего общественно-демографического прогнозирования. Предлагалось, чтобы новые, более важные работы по прогнозированию также обсуждались в широком кругу исследователей и пользователей.

Настоящий семинар обсудил общегосударственные и территориальные прогнозы населения на новый период - 1986-2021 гг. Они были разработаны Институтом в течение 1986 г., подключаясь к долгосрочному планированию, переступающему границу 2000 г. Настоящие подсчеты основываются на ранних прогнозах, являясь развитым из их гипотез и методов подсчетов вариантом, хронологически достигшем 2021 г. Территориальные построения основные особенности новых прогнозов не изменились. Они составлялись в сложившихся организационных рамках, при сотрудничестве Главного отдела статистики населения и общественной статистики ЦСУ и Вычислительного центра. Модифицировалось составление гипотез и система территориальных подсчетов. Гипотезы плодovitости были составлены на основе плодovitости когорт, представления, относящиеся к гипотезе смертности, были проконтролированы таблицами причин смерти. Внутримиграционное передвижение населения учитывалось мульти-региональным образом /по принципу "откуда - куда"/ вместо применяемого ранее метода баланса. Соответственно этому расширилась и

информация, выходящая из прогнозов. Прогнозы на будущее - подобно ранним - готовились в одном техническом и трех принципиальных /нижний, средний и высокий/ вариантах, с более подчеркнутым характером разделов /ожидаемое развитие населения не в одном варианте, а предполагаемое в интервале между низким и высоким вариантом/. Центром этих разделов является средний вариант, который авторы прогнозов предлагают для плановых расчетов.

Гипотезы и результаты прогнозов семинар определил в целом реальными, а проделанную работу результативной. Многими участниками отмечалось, что основываясь на настоящую общественно-экономическую ситуацию, гипотезы, особенно гипотезы смертности, кажутся несколько преувеличенно оптимистическими. Другими словами, нельзя считать нижний вариант в полном смысле пессимистическим, некоторые процессы могут сложиться гораздо более неблагоприятно. Было сделано предложение о том, чтобы главным направлением дальнейшей исследовательской деятельности стало более многостороннее обоснование гипотез. Важным кажется в первую очередь то, чтобы гипотезы плодовитости, смертности и миграции населения связывались с семьей, ее основанием, функционированием и распадом. Важно постоянное сверение новых прогнозов с действительностью, поскольку неопределенности в демографической ситуации не сокращаются.

На семинаре дискуссия сложилась вокруг толкования вариантов прогнозов и их разделов. Многие участники отмечали, что обоснованным было бы вычисление всех вариантов, образуемых комбинациями гипотез. Это предложение аргументировалось тем, что, во-первых, таким образом прогнозы на будущее содержали бы дополнительную информацию, а во-вторых, было бы возможно составление такого "промежуточного" варианта, который был бы для ближайшего будущего несколько пессимистичнее среднего варианта, а для более длительной перспективы несколько благоприятнее его. Участники семинара предложили, чтобы по этому вопросу высказало мнение Демографическая комиссия Венгерской Академии наук. /Демографическая комиссия Венгерской Академии наук на заседании 3 февраля 1987 г. на основе проделанных подсчетов приняла четыре первоначальных варианта прогнозов на будущее./

Summary

Since the beginning of the 1980s the forecasting activity of the Demographic Research Institute of the Central Statistical Office has extended significantly. We have begun elaborating regularly the regional population projection and the family-household projection and other socio-demographic prognoses. Besides the projections which serve practical purposes, particularly the longterm population projections and research projections have developed a lot. The initial results of this work – which contain the projections for the period 1981-2001 – were evaluated by the Institute's scientific seminar held in March 1983 (KSH NKI Research Reports No. 17). On the seminar the researchers together with the users considered the forecasting activity as a necessary and important development and they suggested the regular methodological development and correction, furthermore the elaboration of a comprehensive socio-demographic forecasting system. They also suggested that a great number of researchers and users should analyse the recent important forecasting work.

The present seminar discussed the national and regional population projections for 1986-2021. These projections were elaborated in 1986, connected with the longterm planning work extending over 2000. The recent projections are based on former prognoses, they are their new developed forms in calculating methods and extended to 2021. The regional structure and the main characteristics of the projections have not changed. They are made in organisational frames, with the cooperation of the Division for Population Statistics, the Division for Social Statistics and the Computing Center of the CSO. There has been a modification in the hypothesis development and in the regional computing system. We formed the fertility hypotheses on the basis of the cohorts-fertility, the conception concerning the mortality hypotheses was controlled with the aid of cause of death tables. We considered the internal migration multiregionally (on the principle "from where to where") instead of

the former balance method. Accordingly, the information given by the projections have also been extended. The projection - in accordance with the previous method - is made in one technical and three substantive (low, average and high) versions, considerably stressing its zone characteristics (the prospective population development is to be interpreted not in one version but in the interval between the low and the high versions). The center of this zone is the average version which is recommended for the planning calculations by the makers of the projections.

The seminar described the hypotheses and the results of the projections realistic and it considered the work successful. The methodological development was particularly emphasized. A number of participants stressed that taking into consideration the actual social, economic and population situation, the hypotheses and particularly the mortality hypotheses seem to be too optimistic. In other words, the low version can not be considered unanimously pessimistic, in fact, certain processes can develop even less favourably. They suggested that the main tendency of the further research work should be the more many-sided foundation of the hypotheses. It seems to be particularly important to connect the fertility, mortality and migration hypotheses to the family, to the prospective tendency of its formation, function and dissolution. It is important to confront the projections with reality since the incertitude of population situation has not changed.

On the seminar there was a debate about the interpretation of the forecasted versions and the zones. Several of the participants pointed out that it would be reasonable to calculate all the versions made on the basis of the combination of hypotheses. They justified their proposition with the fact that, on the one hand, the preliminary calculation would give more information and, on the other hand, a "general" version could be made which, considering the near future, is more pessimistic than the average version, but which is more optimistic as regards the farther future. The participants of the seminar suggested that this question should be discussed by the Demographic Committee of the Hungarian Academy of Sciences. (The Demographic Committee of the Hungarian Academy of Sciences accepted the original four versions of the preliminary calculation, on the basis of the calculations made in the meantime on its meeting held on 3, February 1987.)

Statistikai Kiadó Vállalat
Felelős vezető: Kecskés József igazgató
Nyomdatásm-66-19-21-0523-8
Formátum: B/5 Terjedelem: 25, 54 (A/5) iv